

El símbol, camí per alliberar-nos de l'espai i el temps

WIKIPEDIA

VALENTÍ GÓMEZ OLIVER

Quan hom s'ocupa de matèries properes, però alhora allunyades, com la poesia, l'estructura poètica, la simbologia i l'avantguarda, cal fer-ho, com ens recorda Horaci, de manera clara, metòdica i en profunditat. Aquesta és la tasca que d'una pila d'anys ençà fa l'estudiós Jaime D. Parra. Especialista en l'obra de J. E. Cirlot, editor de nombroses antologies poètiques escrites per dones, com ara *Poéticas del origen* (Huerga & Fierro, 2019), i gran coneixedor dels estudiosos de la simbologia, el 2001 va publicar, com a coordinador, *La Simbología. Grandes figuras de la Ciencia de los Símbolos* (Montesinos). Ara hi torna amb *Claves de simbología*, on només figuren set grans estudiosos relacionats amb la cultura hispànica.

El llibre s'obre amb un pròleg d'Andrés Ortiz-Osés, que es pregunta pel "sentit del sentit", és a dir, per la "significació simbòlica del sentit". A continuació, l'autor ens aclareix en un prefaç l'ús que fa del terme *sim-*

bologia, tot distingint, com feia Ananda K. Coomaraswamy, entre "el simbolisme que sap" –que és el simbolisme tradicional– i el "simbolisme que busca", tal vegada el dels poetes, els qui busquen els símbols, com creia Cirlot. A més, ens ofereix la definició del terme *símbol* al glossari: "Originalmente 'symbolon', elemento conciliador, relación analógica de los seres y las cosas". La simbologia, afegim nosaltres, no és pas arbitrària, està basada en relacions d'objectivitat: la realitat, des del punt de vista simbòlic, està situada en una graella o xarxa de correspondències analògiques. Des de diferents òptiques –que constitueixen les seves temàtiques d'estudi– els set autors estudiats rigorosament en l'assaig ens ofereixen un panorama força complet sobre el fascinant i alhora complex cosmos de la simbologia.

Al primer capítol Parra ens parla de les grans tendències de la ciència dels símbols i justifica, a bastament, la tria dels autors. Cadascun dels sis capítols conté, en el títol, una mena d'epifonema o resum sintètic del contingut. Els esmentarem breu-

ment, amb els principals arguments tractats. En "*Marius Schneider: El sonido creador y los hindúes*" aborda la importància d'aquest gran musicòleg, la seva estada a Barcelona –on publica *El origen musical de los animales-símbolos en la mitología y la escultura antiguas* (1946)–, i el que li va dir E. Zolla en una entrevista que li va fer (2002): "Per a mi la persona més important ha estat M. Schneider. Fou la persona que va conjuminar la musicologia amb la simbologia. Fet fonamental". "*Juan-Eduardo Cirlot: el simbolismo musical*" tracta la música, la càbala i el sufisme; l'art i els seus símbols; les seves crítiques d'art a la premsa; la seva obra poètica, i el seu diccionari dels símbols. "*Elémire Zolla: Oriente y Occidente*" s'endinsa en els arquetips, l'androgin, l'alquímia; els quatre volums *Los místicos de Occidente*, i el seu gran coneixement sobre les cultures i literatures antigues i modernes. L'únic capítol amb dos estudiosos és "*Gershom Scholem y Moshe Idel: Los fundamentos de la cábala*". S'hi parla de Scholem i la càbala de la llum; d'Idel i la càbala del so; de la càbala catalana, i de càbala i poesia. En "*Henry Corbin y el Sufismo: El mundo imaginal*" s'hi tracta l'angelologia; la filosofia iraniana, i les grans obres de l'autor. Clou els set capítols "*Joscelyn Godwin: la recepción de la armonía cósmica*", que s'acosta als estudis d'autors com Fludd i Kircher. També musicòleg, Godwin és l'autor d'*Armonías del cielo y de la tierra* (1987) i *Armonía de las esferas* (2009).

Un glossari i una bibliografia essencial, molt equilibrada, completen el volum. Llegint-lo comprendrem com el coneixement simbòlic pot copsar, instantàniament, sense necessitat de formular-se com a discurs, un reguitzell d'analogies. És com un raig: ens mostra un camp d'analogies, una part de la graella simbòlica. Quan això s'esdevé, qui ho percep –el lector que ha llegit, comprès i meditat– experimenta un sentiment d'alliberament de les limitacions habituals de l'espai i del temps. ♦♦

CLAVES DE SIMBOLOGÍA
JAIME D. PARRA
FRAGMENTA EDITORIAL
250 PÁG. / 18,50 €

OBRO FIL

MARINA ESPASA

Qui us ven els llibres?

Un llibreter que té llibreria al barri del Poblenou de Barcelona, en Xavier Vidal, ha penjat un vídeo a les xarxes en què convida els lectors a comprar al nou web de la seva llibreria, Nollegiu.com. ¿Els arguments per fer-ho? Que els serveixen en un termini de temps raonable, que no paguen impostos a Irlanda i que el comprador ajuda a mantenir projectes culturals de barri com el seu. "Us volem veure les cares", recorda, com volent dir: compreu per internet, sí, però sobretot veniu a la llibreria, que us tractarem bé i us aconsellarem el millor llibre per a les vostres necessitats. El vídeo inclou una llista de fins a vint llibreries d'altres barris i localitats, en un exemple molt poc habitual de solidaritat entre negocis.

Les llibreries petites o mitjanes saben que només si s'uneixen i ofereixen experiències directes i culturalment significatives als clients tindran alguna possibilitat de sobreviure davant de la bèstia que ningú no menciona directament però que tothom sap qui és: el gegant comercial de Jeff Bezos, Amazon. D'això han escrit i d'això paraven, en part, Jorge Carrión i Bernat Ruiz la setmana passada, entrevistats per aquest suplement. Carrión apuntava els problemes ètics que genera la compra per internet: qualsevol dispositiu electrònic és avui un dispositiu d'espionatge en "vigilància permanent", que no per casualitat és el títol del llibre autobiogràfic d'Edward Snowden, l'alertador que es va indignar per les pràctiques abusives de vigilància desplegades pel govern nord-americà post 11-S que ell havia ajudat a elaborar tecnològicament i que viu exiliat a Rússia des del 2013 per haver-ho denunciat. Conscient que a la majoria de la gent li és igual que la vigilin o que sàpiguen tot el que fa, és més, que ens passem el dia regalant dades a entitats públiques i privades a base de clics, Snowden no es va resignar a viure segons l'algoritme i amb el seu exemple va exhortar uns quants a provar d'imitar-lo.

L'última innovació del comerç en línia, que Snowden ja ha vist des de Rússia, és el reconeixement facial: "Pagaràs amb un somriure", diuen els eslògans de certes cafeteries. "Us volem veure les cares", recorda el llibreter de barri. A qui preferiu ensenyar-la: al llibreter o a l'algoritme? ♦♦

L'APARADOR

ARA

ASSAIG

Ahorita
MARTÍN CAPARRÓS
Anagrama

L'escriptor i periodista argentí afronta el repte d'explicar el present descrivint el que veu al seu voltant. El resultat són una sèrie de narracions breus que reflecteixen de biaix la nostra època. L'oci, el sexe, el tabac, els invents del turisme... res s'escapa dels ulls de l'autor.

NOVEL·LA

L'home del barret
BERTA JARDÍ
Univers

Quina és la història del barret que Miró va pintar el 1918 en un quadre, *Portrait of Heriberto Casany*, avui exposat al Kimbell Art Museum de Texas? Berta Jardí s'endinsa en la història de l'obra, així com del retratat, en una reflexió sobre l'excepcionalitat d'algunes vides anònimes.

DIETARI

La vida aèria
FERRAN SÀEZ MATEU
Pòrtic

Guanyador del premi Carles Rahola d'assaig 2019, *La vida aèria* revisa el gènere que va inventar Montaigne en els seus Assaigs, amb uns textos en forma de dietari personal. Sàez Mateu s'emmiralla en un escrit que l'atrapa i el reflecteix en el seu viure, i alhora fixa indirectament la comèdia humana.